

Asia: VN/33605/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vakuutuskassat ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta sairausvakuutuslain muuttamiseksi.

Suomalainen sairausvakuutusjärjestelmä on taloudellisesti tukenut vakuutettuja yksityisen terveydenhuollon palvelujen käytössä ja mahdollistanut vapautta valita terveystalouden tuottaja. Tärkeimmiksi syiksi käyttää yksityisiä terveydenhuollon palveluja on tullut hoidon saatavuus ja lyhyemmät hoidon odotusajat. Sairausvakuutuslain hoito- ja tutkimuskorvausten saajien määrä on edelleen suuri, vaikka korvausmäärät ovat viime vuosina laskeneet huomattavasti ja nykyisin korvaustaso etuuslajista riippuen on n. 10–15 % kustannuksista. Vaikka korvaustaso on laskenut, ei saatujen korvausten määrän voida kuitenkaan katsoa olevan saajilleen merkityksettömiä. Näin on tilanne erityisesti pienituloisten ja vähävaraisten kansalaisten osalta.

Jo pitkään vallinneessa ja nykyisellään pahentuneessa julkisten terveystalouden ruuhkautuneessa tilanteessa yksityisen sektorin palvelut, erityisesti erikoislääkäripalvelujen osalta, ovat muodostuneet suurelle joukolle kansalaisia ainoaksi realistiseksi väyläksi hoitoon pääsulle. Koronavuosien aiheuttama hoitovelka pidentyneine hoitajoina ja julkisen sektorin hoitajapula tuskin tulee lähiaikoina helpottumaan, joten sairaanhoidonpalveluja jouduttanee hankkimaan enenevässä määrin yksityiseltä sektorilta. Lisäksi hyvinvointipalvelualueiden toimintaa ollaan vasta käynnistämässä, joten sen mahdollisuudet edistää kansalaisten hoitoon pääsyä julkiselle sektorille, ei lähiaikoina ole vielä nähtävissä.

Julkisen sektorin ja yksityisen sektorin palveluvalikoimat eroavat toisistaan. Erityisesti erikoislääkäripalveluita silmälääkäreiden ja gynekologien osalta ei julkinen sektori ole pystynyt tarjoamaan riittävästi, vaan ne on perinteisesti hankittu yksityiseltä sektorilta. Lisäksi suuri osa

annettavasta kuntoutuksen fysioterapiasta tapahtuu yksityissektorilla ja ammatinharjoittajien toimesta. Nykyisellään julkisen sektorin palvelut näissä erikoisosaamisissa eivät ole aito vaihtoehto, vaan esitetyn muutoksen voimaan tultua kansalaiset käyttäisivät edelleen huomattavasti määrin näitä yksityissektorin palveluita, mutta maksaen niistä aikaisempaa enemmän. Osa asiakkaista kyllä pyrki julkisen sektorin hoitoon, mutta hoitoon pääsy ja sairauden hoito puutteellisten resurssien johdosta tulisi huomattavasti viivästymään.

Esitetystä muutoksesta nykyinen korvaustaso säilytettäisiin lähinnä psykiatrian erikoislääkärin, hammaslääkärin ja suu- ja leukakirurgian lääkärin toimenpiteisiin ja määräämiin tutkimuksiin sekä hoitoihin. Kansalaisten yhdenvertaisen kohteluun perustuen pidämme tätä vain tiettyjen sairauksien hoitoon kohdistettua yhteiskunnan tukea huolestuttavana, varsinkin kun esityksessä ei millään tapaa perustella, miksi näiden erikoisalojen antama tutkimus ja hoito on katsottu yhteiskunnan tukemana merkityksellisempänä kuin muiden sairauksien osalta.

Suomessa on 122 sairauskassaa. Kassoissa voidaan vakuuttaa työssäkäyvien lisäksi myös eläkeläisiä ja perheenjäseniä. Kassat ovat yleishyödyllisiä yhteisöjä eivätkä ne toimi liikemäisesti voittoa tavoitellen. Sairauskassat korvaavat vakuutetuilleen vakuutus-kassoja koskevaan lainsäädäntöön perustuen ja sääntöjensä mukaisesti sairaanhoidon ja tutkimusten korvauksia. Korvauksia maksetaan myös yksityisen terveydenhuollon palveluista. Kassat rahoittavat toimintansa pääosin vakuutetuilta saaduilla vakuutusmaksuilla ja osassa sairauskassoista myös työnantajat kassan osakkaina maksavat vakuutusmaksua. Sairausvakuutuslain korvausosuuksien leikkaaminen ja poistuminen vaikuttaisi kassojen taloudelliseen tilanteeseen. Tilanteessa, jossa yksityisen sektorin palveluja jouduttaisiin edelleen käyttämään julkisen terveydenhuollon sijaan ilman nykyisin saatavaa sairausvakuutuksen korvausosuutta, nostaisi kassojen korvausmenoja. Mikäli yksityissektorin palvelut säilytettäisiin kassojen etuusvalikoimassa, korvausmenon nousu olisi tällöin katettava suuremmilla vakuutettujen ja osakkaiden vakuutusmaksuilla. Maksujen nosto koskisi erityisesti pienituloisiin ja eläkeläisiin, joilla ei olisi myöskään mahdollisuutta kohtuulliseen hoitoon pääsyyn esim. työterveyshuollon palveluissa.

Edellä esitetystä Vakuutus-kassat ry vastustaa esitettyä sairausvakuutuslain muutosta ja suunnitelluista leikkauksista tulisi luopua. Myös parlamentaarinen työryhmä on yksimielisesti vastustanut leikkauksia ja asiaan voitaisiin palata sitten, kun hyvinvointialueet ovat saaneet toimintansa käynnistettyä ja muutoinkin julkisen sektorin mahdollisuudet tarjota terveyspalveluja olisivat vähintäänkin kohtuulliset. Leikkausten haitalliset vaikutukset inhimillisesti ja taloudellisesti olisivat nykytilanteessa suunniteltuja säästöjä suuremmat. Katsomme, että pääosin vanhuspalvelulain hoitajamitoitukseen tarkoitetut leikkauksista saatavat varat tulisi yhteiskunnan hankkia muilla keinoin.

Kaartinen Anneli
Vakuutuskassat ry - Anneli Kaartinen, toiminnanjohtaja